

Õppest , kogemusest ja vaimsusest

Kolleegilt kolleegile 22. - 23.03.2012

Me teada võime
väga, väga palju
ja ikkagi vaid
paigal püsida,
sest edasi viib teel
vaid see, mis teostub-
kõik muu on illusioon,
mis hajub kord...

/Ninell Koit/

Mida me täna juurde õpime?

Kolleegilt kolleegile 22. - 23.03.2012

- ◆ Õppe käsitlusi ajaloost
- ◆ Vana ja uus haridusparadigma
- ◆ Õppimise andragoogiline käsitlus
- ◆ Kolm olulist õpiteooriat
- ◆ Mis on õppimise tulemusteks?
- ◆ Õpetamise andragoogiline käsitlus
- ◆ Tunni ülesehituse soovitus
- ◆ Milline on edukas tund?
- ◆ Kuidas tõhusalt õpetada?
- ◆ Kogemusest, vaimsusest ja väärtustest õppe kontekstis
- ◆ **Nb!** Lõpus küsin kõigilt: "Mida ma täna õppisin?"

Kuidas on käsitletud õpet ajaloos ?

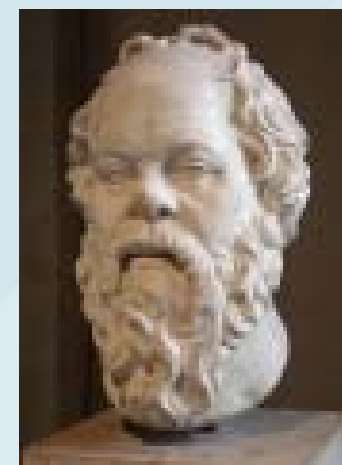
Kong Fuzi (Konfutsius) (eKr551-eKr479) hiina filosoof

- Õppimine ilma mõtlemiseta on kasutu.
- Mõtlemine ilma õppimiseta on ohtlik.
- Tõeline teadmine on see, kui me teame, et me teame seda, mida me teame, ja et me ei tea seda, mida me ei tea.

Sokrates (eKr469-eKr399) oli vanakreeka filosoof

- Iga inimene peab õppima ja harjutama seda, milles ta tahab saavutada täiust.
- Hakka rääkima, et ma sind näeksin.
- Tarkus on teadmine kui vähe me teame.
- Kõrgeim tarkus — eristada head ja halba.

Kuidas on käsitletud õpet ajaloos ?

Vissarion (Grigorjevitš) Belinski (1811-1848) oli vene kirjanduskriitik. Elu õpetab vaid neid, kes sellest õpivad.

Neale Donald Walsch (1943-) on ameerika kirjanik

Inimkonna suurim küsimus pole see, millal sa õpid, vaid millal sa käitud õpitule vastavalt?

Georg Wilhelm Friedrich Hegel (1770-1831) oli saksa filosoof ning idealismi tähtsaim esindaja Saksamaal

Kui inimene saadab korda ühe või teise kõlbelise teo, siis see ei tee teda veel vooruslikuks; Ta on vooruslik sel juhul, kui selline käitumisviis on kujunenud tema iseloomujooneks.

● Ajaloost õpime seda, et inimene ei õpi ajaloost.

Hugh Rhodes - Inimesed õpivad õpetades.

Vana ja uus haridusparadigma

MODERNISM: *kestis Läänes Berliini müüri langemiseni*

- õpe on **teadmiste, oskuste, vilumuste sissetreenimine**
- õpetatakse riigile vajalikke aineid ja erialasid
- õpilane peab õpetajast aru saama
- õpikukeskne õpe
- **tarkus on hea mälu**

POSTMODERNISM: *infoühiskond, algas 1960-el*

- õpe **on vaimne äratamine, moraalse põhja rajamine**
- õppija saab valida, mida ta soovib õppida (valikained)
- õpetaja peab õpilasest aru saama
- õpiku kõrval on ka aktiivõpe, rühmatöö, projektiõpe
- **tarkus on inimlikkus ja seoste mõistmise võime**

Õppimine – vabatahtlik eneserikastamine

***Õppimine** on suunatud tegevus, mille tulemusel leiavad õppija käitumises või käitumis-võimelisuses aset suhteliselt püsivad muutused.

Kognitiivse õpiteooria :info sisemine ümbertöötamine kõigi psühhiliste protsesside koostoimel. (J. Bruner).

Õppija pole stiimuleile alistuvalt reageerija, vaid info teadlik läbitöötaja. See tähendab, et tähtis pole õppimise väline juhitevus, vaid iseõppimine. Oluline on taip, uute teadmiste hankimine ja ühendamine varasematega, mõistete moodustamine, abstraktne mõtlemine. Õ kognitiivset protsessi võib vaadelda ka **vaimse tegevuse operatsioonide jadana**: enesehäälestamine, tähelepanu koondamine, tajumine, teabe vastuvõtt, teabe mõistmine, meeldejätmine, meeldetuletamine, õpitu kasutamine, lõplik omandamine.

● **Õppida saab igal pool ja -ajal, sh ilma kooli ja õpetajateta**

Õppimine – vabatahtlik eneserikastamine

Konstruktivistlike õpiteooriate järgi: õppimine pole mitte informatsiooni pelk vastuvõtmine, vaid pigem *mõiste-võrkude* konstrueerimine vastuvõetava informatsiooni paremaks liigendamiseks. [Kasvatusteaduse](#) vaates on vajalik kujundada õppeprotsess niimoodi, et rõhutatakse õpilastes *huvi tekitamist* õpitava vastu, nende sisemisele [motivatsioonile](#) ja ei pakuta neile valmisteadmisi, vaid soositakse [avastusõpet](#), õppimist läbi praktika ja selle üldistamise teel (n-ö õpipoisi mudel).

Humanistlik: kogemusliku õppimise käsitus. Õppimine on uute kogemuste, tõlgenduste, mõtestamiste, oletuste, analüüside, üldistuste katkematu ahel. Õpiviisid on person. Iga õppija toob koolitusse oma ainulaadse kogemuspagasi ning nende kogemused võivad nii teoreetilist kui praktilist õpet oluliselt rikastada.

Mis on õppimise tulemusteks ?

1.POSITIIVSED ÕPIHARJUMUSED:

omandatud tegev, mille sooritamine on muutunud vajaduseks. Õpiharjumused sunnivad meid teatud viisil õppima. Eristatakse positiivseid (kas) ja negatiivseid (kahj) õpiharjumusi.

2.HARITUS – püsiteadmised, mida osatakse kasutada

3.TARKUS: Info → teadmised → mõistmine
arusaamine → rakenduoskus → kogemused
vilumused → väärtustamine → harjumused →
iseloom → TARKUS (so mõistmise sügavus)

See tuleb aastatega, kui üldse (kõigile arvestatavalt) tuleb

4. HARIDUS – subjekti karakteristik, mis isel tema arengutaset, toimetulemuvalmidust (teadmiste, oskuste ja mõistmise ühtsus)

Õpetamine – õppimise esilekutsumine

***Õpetamine** on õpistituatsioonide loomine ja partneritevaheline koostöö

- õppijate õppimise **juhtimine**
- teadmiste/ oskuste *siirdamine*; hoiakute *muutmine*
- *huvi äratamine* õppesisu vastu; õppijate *aktiveerimine*
- vastastikune üksteise *mõjutamine*
- **kasvatamine** tulevaseks eluks

Gröhn (1991)

Mis on õpetamise tulemusteks ?

- õpetaja oluliselt targemaks saamine
- tõdemine, et kedagi „targaks teha“ ei saa
- arusaamine, et ilma õppijateta õpetada ei saa...
- muidugi ka kaasaaitamine harituse ja hariduse kujunemisele...

Nb! Õppimine ja õpetamine kokku moodustavad õppe Heiki Kiidli

Milliseid ettevalmistusi nõuab meie töö ?

Ü. Vooglaid

Igal inimesel on vaja järgmisi hariduslikke ettevalmistusi:

- **üldhariduslikku** – et elukestvalt edasi õppida
- **erialast** – et jõuda selgusele mis valdkonnas tegutseda
- **kutsealast** – et edukalt suhelda ja olla suhetes
- **ametialast** – et teha häid otsuseid , neid täita ja olla edukas
- **loomealast** – et eitada vana/aegunud ja luua nende asemele uut
- **tunnetusalast** – et saaks tegevusi sidestada, ennetada ohte
- **kaitsealast** – et kaitsta end, nõrgemaid, kodu, kodumaad , väarikust

Kas me rakendame neid teadmisi? Tegutseme nende järgi? Teadmised vs iseloom ?

Mida inimene saadab korda oma elu kestel, sõltub rohkem tema iseloomust, kui teadmiste rikkusest – K. Baer

Iseloom seisneb võimes tegutseda põhimõtete järgi – I. Kant

Iseloom pole kaasa sündinud, see kujuneb elu kestel.

Iseloomu saab ümberkujundada seesmise tahte alusel – I. Kant

Kuidas õpetada ?

Kolleegilt kolleegile 22. - 23.03.2012

Kuidas aidata kaasa õppimisele?

Kasuta meetodeid (koostöö, kaasav loeng-arutelu ja dialoog)
Teavita kohe alguses „mängureeglitest“, sh suulisest vastam

Õppetunni kolmefaasiline mudel:

- 1. Häälestus** (õppija häälestatakse õppimisele, äratatakse huvi teema vastu, selgitatakse välja eelteadmised, suunatakse oma tegevust eesmärgistama);
- 2. Õppimine** (õppimine, huvi säilitamine, õp püüdluste toetam, pos didaktilise ja sots õpikeskkonna loomine, uue info sidumine tuttavaga, mõistmine ja arusaamine, seost oma kogemustega;
- 3. Peegeldumine (refleksioon)** - õpitu kasut uutes seostes, oma uute teadm võrdlemine teiste omadega (näiteks rühma- või paaristöös), sooritatud tegev hindamine, tagasiside , kokkuv/järelduste tegem, hinnang, uute eesmärkide seadmine.

Heiki Kiidli

Milline on edukas õppetund ?

Kolleegilt kolleegile 22. - 23.03.2012

Materjali omandamine õppetunnis:

1- 4 min jooksul suudab õpilane omandada materjalist - 60%;
5-23 (19)min jooksul - 80%; 24-30 (7) min jooksul - 50%;
31-35 min 45-50% ja tunni lõpus suudab õ õm 6% materjalist.

Eduka õppetunni kriteeriumid:

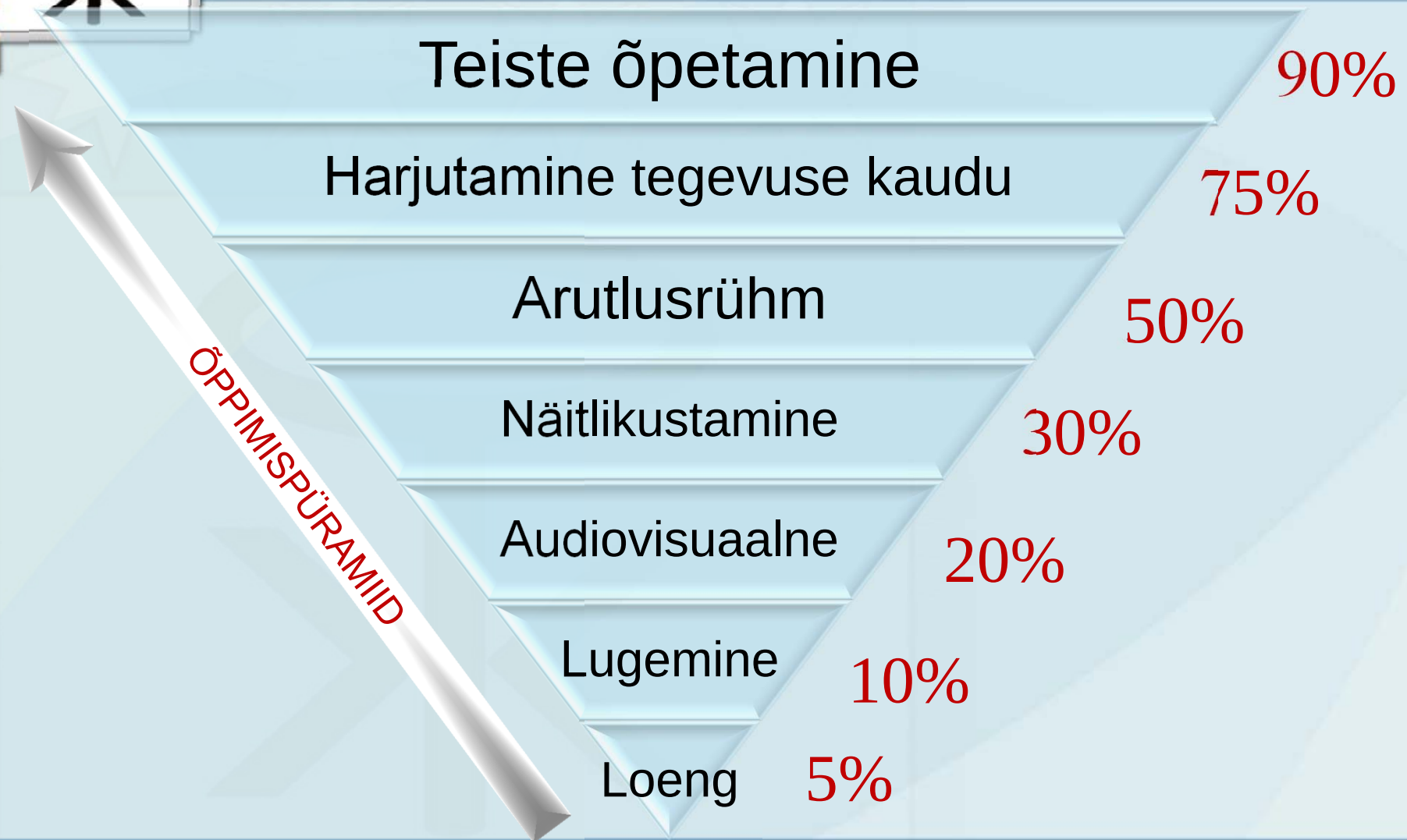
- kindel struktuur, selged eesm, millest teavit ka õppijaid;
- tasakaal t osade vahel, õppimis/töövormide mitmekesisus;
- iseseisva õppimise soodustamine;
- koos õppimise ja rühmatöö võimaldamine;
- õ võimete usaldamine, materjali seost teiste ainete ja eluga;
- õpitegevuse hindamine ja usaldusväärne tagasiside.

Aktiivsete õ/m rakendamine pole tähtis mitte ainult teadmiste parema om, vaid ka sots komp kujundamise seisukohalt.

Milline on parim meetod ?

Kolleegilt kolleegile 22. - 23.03.2012

Heiki Kiidli

Kuidas õpetada tõhusalt ?

Kolleegilt kolleegile 22. - 23.03.2012

/M.Caroselli, Anna endale võimalus/

INIMLIKKUS – õpetajad jäävad siiski inimesteks. Inimlikkus avaldub tihti selles, kuidas koheldakse inimesi, kellest neil kasu pole

LOOTUS – õpetamine algab lootusest. Õ peavad äratama lootuse, muidu on nad ise kui ka nende püüdlused hukkumisele määratud.

TAGASIHOIDLIKKUS – on seotud inimlikkusega. Head õpetajad mõistavad, et ükski võit pole ainult nende teene.

HUUMOR – on vaimse tervise tunnus ja kasulik omadus igas töökohas. Oskus oma nõrkade külgede üle naerda on kiiduväärt.

Minu tugevus on..... Too näideEeldus: õ = juht

Kuidas me õpetame ?

Kolleegilt kolleegile 22. - 23.03.2012

Õpetamine toimub samamoodi nagu:

- ise omal ajal õpiti
- ise tahaks praegu õppida
- ise praegu õpin
- mind lapsena õpetati
- mind kõrgkoolis õpetati
- mind õpetati õpetama
- ise paremaks pean
- olen kogenud, et sobib õppijatele
- olen kogenud, et sobib minule

Vali ja põhjenda miks....

Fakte õppest !

(Richard Felder)

- 1. fakt:** mida õpilased õpivad ei vasta sellele, mida neile õpetatakse (õpitu < õpetatust; kas ka vastupidi?)
 - 2. fakt:** kui palju õpilased õpivad sõltub: võimetest, kasvatusesest, õpikeskkonnast, õpi-/õpetam stiili sobivusest
 - 3. fakt:** õpetaja ei saa oluliselt mõjutada õpilase võimeid, kasvatust ja õpistiili
- ◆ kooli põhiprotsessiks on õppija areng
 - ◆ ideaalset kooli ei ole olemas
 - ◆ vana mudel: õpetaja vahendab ainet õppijale
 - ◆ kaasaegne mudel: õpetaja juhib õppija aine juurde

Kogemused ja õpe

Jakob Saks „Uus kool“

Ilma kogemuseta ei ole arengut, ei toimu teadvuse avardumist, kasvu. Teadvuse kasv on meie olemise põhiülesanne.

Õpe, mis on suunatud informatsiooni, teabe, faktide kogumisele ainult risustab meie teadvust, takistades selle arengut.

„Tõeline teadmine saab tulla ainult tänu praktilisele kogemusele, aga selleks on vaja tegusid“ (*Mares*)

Kogemus kujuneb läbi 4 õppimise etapi:

1. Alateadlik mitteoskamine
2. Teadlik mitteoskamine
3. Teadlik oskamine
4. Alateadlik oskamine (vilumus)

Minu õpetamiskogemus

Kolleegilt kolleegile 22. - 23.03.2012

Õnn on olnud õpetada üldhariduskoolides (IV– XII kl), lastekodudes, kutsekoolis, täiskasvanute koolis. Õppijateks on olnud päevakoolide õpilased, lastekodude kasvandikud, puuetega inimesed, täiskasvanud. Erinevate õppeainete (sh kursuste) loetelu on 15. Esimene õpetajakogemus pärineb 7-st klassist, kus nädala jooksul tuli matemaatika asendusõpetajaks olla 8-ndale klassile. Tööraamatuga õpetajaks hakkasin IV kursuse tudengina 1974.a.

Ajavahemik	Õppeained
1974 - 1981	Matemaatika, füüsika , tööõpetus
1983-1992	Elektriajamid, elektrotehnika, astronoomia, RÕA, tsiviilkaitse, perekonnaõpetus, eetika, esteetika
1996-2012	Psühholoogia, õppima õppimine, täiskasvanu õppimine, elukestev õpe

Minu koolitamiskogemus

Kolleegilt kolleegile 22. - 23.03.2012

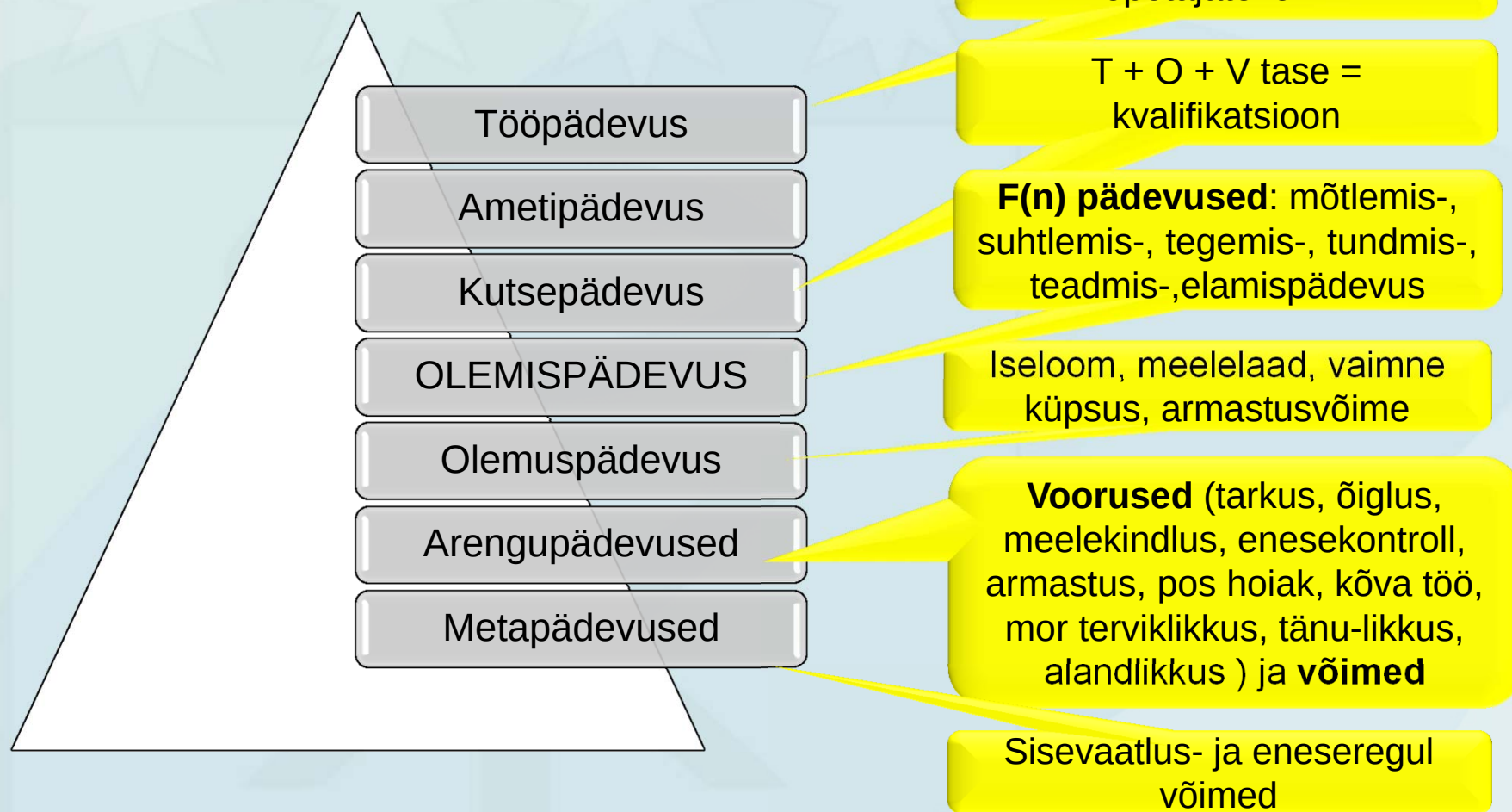
Rõõm on: koolitada kolleege ja partnereid juba ~16 aastat; omada andragoogi kutset alates 2004. aastast; omada valmidust koolitada vähemalt 8 valdkonnas; näha, et minu kiiluvees on sirgunud meie koolis veel 8 andragoogi

Alates	Koolituse sihtgrupid ja valdkonnad
1996	TTG "Koolikultuuri kujundamine"
1998	TTG ja erinevad tg-d "EKKK projektis õpitust";
1999	TLÜ-s koolijuhtidele ja keskjuhtidele "Juhtimine...."
2004	Üldhariduskoolidele/lasteaedadele „Kvaliteet ja sisehindamine“.
2005	TTG jt koolid "Strateegiakoolitused, mentorlus, nõustamised..."
2006	Hobikoolitused (pereidentiteet, veinikultuur jm)
2007	Soome AL ja Läti VG juhtkonnad "Juhtimiskogemusi TTG-s" jm
2008	Haridusasutuste koolitamine koolijuhi, koolitaja ja nõunikuna...

Milliseid pädevusi nõuab meie töö ?

Pädevus-püramiid J. Saks „Uus kool“ 2011

Väärtused ja õpe

- **Väärtused:** põhimõtted, nähtused, asjad või seisundid, mida soovitakse saavutada, mis on olulised või pühad. Nad annavad elule suuna ja mõtte. Jagatakse lõpp- ja tugiväärtuseks. Võivad muutuda põlvkonniti.
- **Väärtushinnang (-hoiak):** tegevustega väljendatud suhtumine, mis väljendab eelistusi. Muutuvad ajas kiiremini.
- **Põhiväärtus (-ed):** org olemuslikud ja püsivad tõekspidamised...(TG-s eluharidus)
- **Tugiväärtused:** toetavad põhiväärtuse saavutamist

Mis väärtusi peaksid meie töötajad edastama ?

Väärtushoiakud ja õpe

KOOSTÖÖ

- Õppija ja õpetaja on mõlemad tähtsad.
- Õppija ja õpetaja kui partnerid austavad teineteist.
- Me aktsepteerime oma partnerit - igaühel on õigus seisukohtadele...
- Me tunnustame oma partnerit - märkame tehtut ja kiidame....

HEAD SUHTED

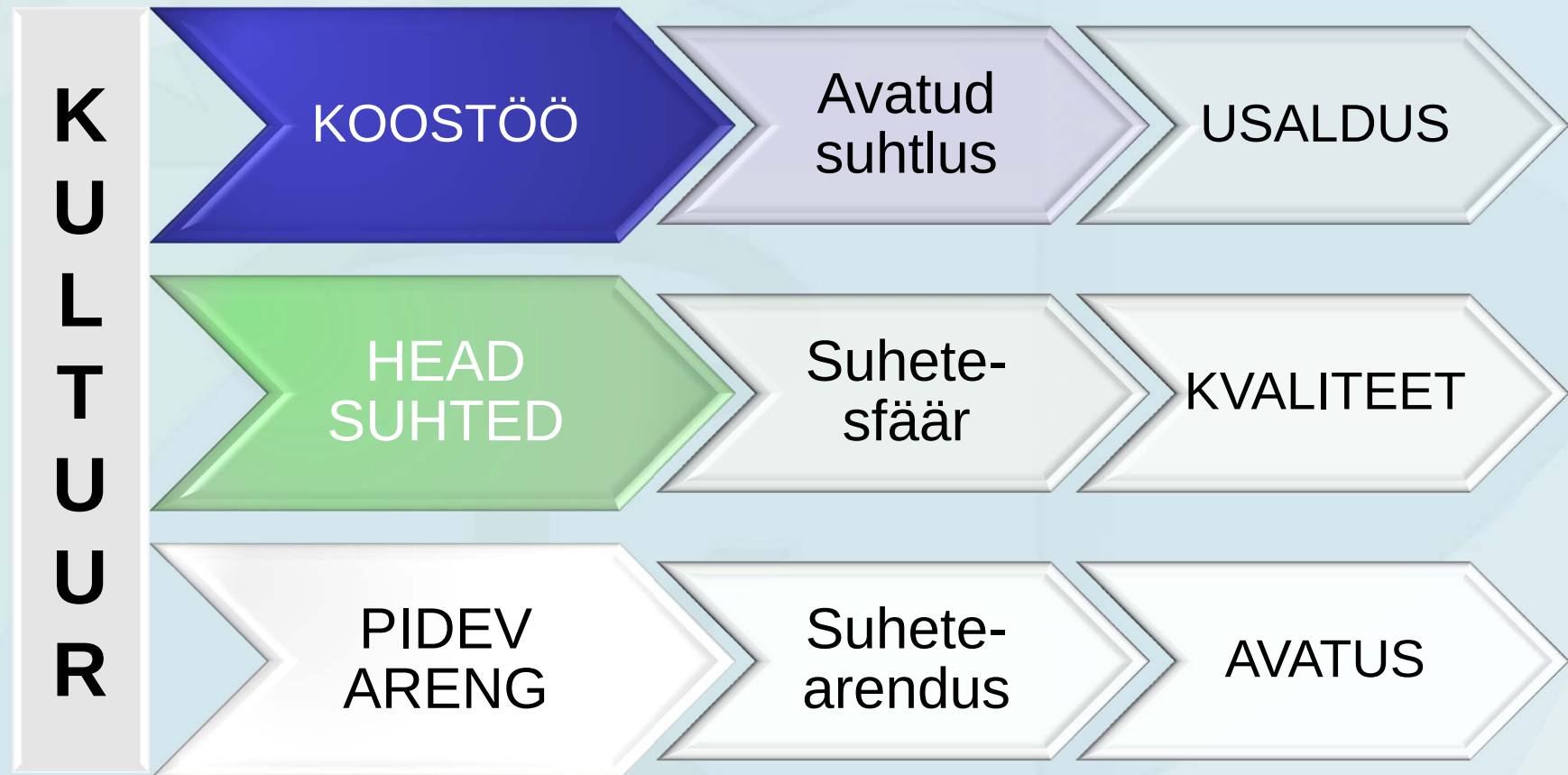
- Oleme sõbralikud ja avatud.
- Kuulame partneri lõpuni, oleme tema seisukohtade suhtes paindlikud.
- Austame kaaslast ja toetame nende eneseväärikust.

PIDEV ARENG

- Oleme loovad ja avatud uutele ideedele.
- Oleme valmis arenema ja seadma endile jõukohased eesmärgid.
- Juhtkond toetab uuendusi, aitab kaasa meeldiva keskkonna loomisele.

Väärtushoiakud, võtmevaldkonnad ja väärtused

Väärtushoiak, võtmevaldkond, väärtus ja nende tähendus

K
U
L
T
U
R

KOOSTÖÖ

- Õppija-õpetaja on mõlemad tähtsad
- Õ-õ kui partnerid austavad teineteist
- me aksepteerime oma partnerit – igaühel on õigus oma seisukohtadele
- me tunnustame oma partnerit – märkame tehtut ja kiidame

Avatud
suhtlus

PERSONAL:

usume iseenda ja kolleegide pädevusse ja oskustesse

ÕPPIJAD: loome sõbraliku ja toetava õpikeskkonna

AMETNIKKOND: usaldame THA /HTM kompetentsi

PARTNERID: austame partnerite pädevust/kogemusi

USALDUS:

- kompetentsus
- kogemus
- kohusetunne
- kindlus

Väärtushoiak, võtmevaldkond, väärtus ja nende tähendus

K
U
L
T
U
R

SUHTED

- oleme sõbralikud ja avatud (posit, viisakad, ootame tagasisidet, julgeme öelda ja öeldu eest vastutada
- austame üksteist
- aksepteerime üksteise seisukohti
- kiidame ja innustame üksteist

Suhete-
sfäär

PERSONAL:
tegutseme
laanipäraselt
ÕPPIJAD:
õpetame
süsteemselt
H/AMETNIKKOND
esitame aruandlust
õigeaegselt
PARTNERID:
teeme järjekindlat
koostööd

KVALITEET

- korrastatus
- vastutus
- eneseusk
- vabadus

Väärtushoiak, võtmevaldkond, väärtus ja nende tähendused

K
U
L
T
U
R

ARENG

- Oleme loovad ja avatud uutele ideedele
- oleme valmis arenema ja seadma endile jõukohaseid eesmärke
- juhtkond toetab uuendusi, aitab kaasa meeldiva keskkonna loomisele

Suhete-
arendus

PERSONAL:
suhtleme, tunneme
huvi, oleme valmis
muutusteks
ÕPPIJAD: kuulame
mõistame, arvestame
H/AMETNIKKOND
oleme valmis
koostööks
PARTNERID:
koolitame ja õpime
kogemustest

AVATUS

- partnerlus
- koostöö
- loovus
- eneseusk
- vaimsus

Koostöö + ühised väärtused = vaimsus

Mis on vaimsus?

- Vaimsus on peidetud igatsus meie kõigi sees, näitab indiviidi seotust maailmaga, eneseteadlikkust, ühtsust teistega. Horward (2002)
- Vaimsus on indiviidi soov leida moraal, tähendus ja eesmärk oma eksisteerimisele. Tepper (2003)
- Vaimsuse tunnetamine annab elule tähenduse, eesmärgi, olukorra tunnetamise. King & Nicol (1999)
- Vaimsus hõlmab väärtusi, suhtumisi, käitumisi, mis on vajalikud, et sisemiselt motiveerida ennast ja teisi, nii et tekiks soov käituda vastavalt oma kutsumusele ja pühenduda koostegutsemisele. Fry (2003)
- *Kas vaimsus on seotud religiooniga?*
- *Kas on olemas hea/halb vaimsus?*

Veidi vaimsusest

Kolleegilt kolleegile 22. - 23.03.2012

Piirav uskumus

1. Ma ei saa olla ühtaegu vaimne ja samas ka edukas maiseid asju ihaldav inimene

2. Vaimsuseks peaksin järgima religiooni käitumisviisi

3. V on argielust nii kaugel, et muutub ebapraktiliseks/kasut

4. V arengu märgiks on eriliste võimete omandamine

5. Et v areneda, pean valdama pühakirju, leidma guru...

Ümberpööramine

V ei tähenda mat vastasust. Ma seon oma elu v väärtustega: rõõm, rahu, harmoonia, armastus, suuremeelsus

Mu vaimsus põhineb mu enda teadmistel. Usaldan/toetun neid

Mida enam olen kooskõlas oma elu mõtte ja eesm...parem

...tarkus, lahkus ja armastus.

...pean õppima seda, mida tulin siia ilma õppima

Eneseteostus ja vaimsus

Kersti Vana

Enesekehtestamine on elus õpitav ja pidevalt arendatav sotsiaalsete oskuste kompleks - elukunst (Niiberg & Urva)
...kunst saada oma tahtmist nii, et ka teised oma tahtmist saavad ja rohkem ja paremini kui nad ilma sinuta oleksid saanud (M. Kreegipuu)

Ennastjuhtivad ühiskonnaliikmed...

- ...vajadus stab kõrge enesehinnangu ning teiste austam järele;
- ..võimelised rohkem ühtesulanduma, pühendum;
- ..on lahked või vähemalt kannatlikud peaaegu kõikidega;
- ..võivad rääkida real/karmilt nendest, kes on selle ära teeninud;
- ...on loomusele truud; püüdleval kõrgemaid eesm saavutama.

Maslow (2007)

Eneseteostus on vaimse ... üks tegevuse eesmärke; vaid vaimne kolleeg märkab teiste vaimsust ja suudab seda hinnata.

Enesekasvatus ja vaimne areng

Vikipeedia

Vaimne areng

- Inimese vaimne areng ei ole iseregulatiivne protsess, mis niikuinii toimub. See on spetsiifiline kasvatus ja enesekasvatuse ala.
- Kui inimene soovib tegutseda intellektuaalselt, mõistusepäraselt ja kõlbeliselt, soovib ta käituda **vaimselt**.
- **Kooli jaoks** on äärmiselt positiivne, kui siin töötaksid *vaimsust hindavad õpetajad-koolijuhid*, sest nende tööd juhib südametunnistus ning oma tegevuses tuginevad nad teadmistele, mida on läbitunnetanud ning väärtustanud.

**Mentaliteet – vaimulaad, vaim, meelelaad, meelsus*

**Mentaalne – vaimne, hingeline*

**Hing – isikupära, mis koosneb tahtest, tunnetest ja emotsioonidest*

**Vaim - mentaalne võimekus (tundmused, mõtlemine, tajus, intellekt)*

Kui vaimsust tahetakse väärtustada

Kersti Vana

●...tuleb ühiselt luua: jagatud ütlused, tabud, rituaalid, suhtlemine, käitumine, riitused, sündmused, sümbolid

Aga meie koolis?

●...räägitakse neist sageli ja hakatakse neisse uskuma.

Organisatsioonikultuuril on neli peamist funktsiooni:

- Annab organisatsiooni liikmetele **ühise identiteedi**.
- Toetab kollektiivset pühendumist.
- Toetab süsteemi stabiilsust.
- Aitab org liikmetel ümbritsevaga kohanduda, tajuda ümbrust, pidada muutustele vastu.

Kui vaimsust tahetakse väärtustada

Kersti Vana

- Kui kool püüab luua vaimsust väärtustavat keskkonda, siis ta pöörab palju tähelepanu oma töötajatele, nende vajadustele ning annab igal võimalusel positiivset tagasisidet;

Kuidas?

- Tähtis on luua selline koolikultuur, kus „kõik saavad oma tahtmist, kuid ühteaegu toetavad ka kolleegide tahtmise saavutamist“;

Kuidas?

- Vaimsus muutub koolis oluliseks siis, kui tekib võimalus seda jagada.

Kuidas?

- Vaimse juhtimise kontekstis on oluline kollegiaalne juhtimine, milles on hõlmatud erinevad töögrupid ning suunad ja sihid püstitatakse sellised, kus on arvestatud ühiseid kokkuleppeid;

Kuidas?

Vaimseks juhiks saab pidada....

Kersti Vana

Juhi vaimsus tänapäevakoolis on oluline, sest:

- vaimne juht arendab koolis *väärtuskasvatust* kuna peab oluliseks tugevdada kooli ja ühiskonda tervikuna;
- vaimne juht on *õpetajate õpetaja*. Ta loob sellise sotsiaalse keskkonna, kus väärtustub õppimine;
- kui puudub asjatundlik koolijuht, siis võib harva leida kõrgete ootustega õpikultuuri ja püüdlusi pideva täiendamise suunas;
- kooli areng algab *juhi arengust*;

**Vaimne juht austab kolleege, oma ametit ja ennast*

Vaimsus: avatus-usaldus-vabadus-innustamine-eestvedamine

**Kolleegide austamine algab eneseaustusest: inimese eduelamusest ning endale püstitatud eesmärkidest.*

Kuhu edasi ?

Meil on:

- Selged eesmärgid – vt AK ja aita plaanitu ellu viia
- Teadmiste jagamine, õpetajate toetamine – sisekoolituste efektiivne süst annab arvestatava kokkuhoiu, sissetulek > tk, 68% x>1000€)
- Tegutsemine tervikut silmas pidades – initsiatiivid EV tasandil
- Avatuse suunas liikumine – partnerlus tg, THA, HTM
- Arusaamade vabadus, väärtuste hoidmine – vt TG väärtused
- Enda ja teiste usaldamine – teen nii, tehkegi nii, on kergem
- Lojaalsuse, pühendumise ja vaimsuse hindamine – jah; tahaks enam
- Haridusmuutustega kursis olemine, pidev õppimine, areng - jah

Vaimsust teadvustava juhi tegevuspõhimõtted (Houston & Sokolov 2005; Smith & Rayment 2007; Fullan 2006)

Kuhu edasi ?

Me peame:

- tegema valiku „jah“ või „ei“ ja vastavalt sellele tegutsema
- koostegemisi (kui ühisväärtusi) jätkama ja mitmekesistama
- õppima ja õpetama olemasoleva väärtustamist
- igati hea seisma, et õppijate hulk ei väheneks (vormid/tugisüsteemid)
- igati hea seisma õppe kaasajastamise ja kvaliteedi eest
- täitma sisuga TG tuumväärtused: usaldus-kvaliteet-avatus
- enam järgima meie eetikakoodeksit „10 käsku“
- enam pühendumata, et väärtused muutuksid brändiks

Tallinna Täiskasvanute Gümnaasiumi eetikakoodeks

1. Sina pead hoolima oma tööst ja töökohast.
2. Sina ei pea armastama oma ülemust, kuid pead tema juhtnööre tõsiselt võtma ja ka täitma.
3. Õppijad on Sinu jaoks koolis väga tähtsad partnerid.
4. Õppijaid peame küll hindama, kuid mitte neile hinnanguid andma.
5. Kolleegid on Sinu jaoks tööajal kui õed ja vennad.
6. Sina pead oma töökohast ja tööandjast vaid head kõnelema (võid ka vait olla).
7. Sina pead koostööd tegema kolleegidega.
8. Sa pead südamega ja pühendunult oma tööd tegema.
9. Sina pead olema heatujuline.
10. Sina pead oma isiklikud mured tööle minnes koju ja töömured koju minnes kooli jätma.

Väärtustest brändiks

Õppest , kogemusest ja vaimsusest

Mida ma täna õppisin?

Teadmised – oskused – väärtused ?

vs

Väärtused – oskused – teadmised ?

Täna ärakuulamise, kaasamõtleamise ja
õpetamise eest !